

Turvasmuldade ruumiline paiknemine ja maakasutuse analüüs

Sisukord

Turvasmuldade ruumiline paiknemine ja maakasutuse analüüs	1
Uuringu eesmärk	2
Tootjapõhine maakasutuse analüüs	3
Kokkuvõte	6

Jooniste loetelu

Joonis 1. 2020.a. põllud kus turvasmuldade osatähtsus oli suurem kui 90%	3
--	---

Tabelite loetelu

Tabel 1. Üle 90% turvasmuldade osatähtsusega põldude jagunemine tegeliku asukoha põhiselt	2
Tabel 2. Turvaste esinemisega põldude taotletud maakasutuse ja turvaste summaarsed pindalad	3
Tabel 3. ≥ 90 % turvasmuldade osatähtsusega põldude maakasutus kultuurigruppide lõikes	4
Tabel 4. Tootjate maakasutus (ha) kultuurigruppina põldudel, kus turvas ≥ 90 % jagatuna suurusgruppidesse vastavalt kui suure osa need moodustavad tootja kogu taotletud põldudest	5

Lisade loetelu

Lisa 1. Tootjate maakasutus hektarites kultuurigruppina põldudel, kus turvas ≥ 90 % jagatuna suurusgruppidesse vastavalt kui suure osa need moodustavad tootja kogu taotletud põldudest	
--	--

Uuringu eesmärk

Antud uuringu eesmärgiks oli kaardistada aktiivses põllumajanduslikus kasutuses olevatele maadele jäävate turvasmuldade ruumiline paiknemine ja anda võimalikult detailne ülevaade nende maade maakasutusest. Uuringu algne eesmärk oli koondada andmed PRIA põllumassiivide tasandil ja keskenduda ainult nendele massiividele, mille kogupindalast moodustavad turvasmullad vähemalt 90%. Kuna PRIA hoiab täpseid maakasutuse andmeid põldude põhiselt, siis on otstarbekas vaadelda turvasmuldade levikut kõige täpsemat maakasutust kajastavate ruumiandmete lõikes. Pindalaline erinevus põllumassiivide ja põldude vahel, mis vastavad turvasmuldade esinemise $\geq 90\%$ kriteeriumile ei ole väga suur. 2020.a. PRIA massiivide vastav pindala oli 39 959,8 ha ja põldude pindala 42 529,5 ha. Pindala erinevus tuleneb sellest, et põldude ruumikujud on väiksemad ja on sageli ka moodustatud lähtuvalt mullastiku tingimustest, seetõttu on kriteeriumile vastavaid põlde rohkem, kui massiive. Pindalatoetusteks taotletud summaarne pindala on tavapäraselt mõnevõrra väiksem kui põldude ruumikujude tegelik pindala (Tabel 1), kriteeriumitele vastavate põldude ruumilist paiknemist iseloomustab Joonis 1.

Tabel 1. Üle 90% turvasmuldade osatähtsusega põldude jagunemine tegeliku asukoha põhiselt

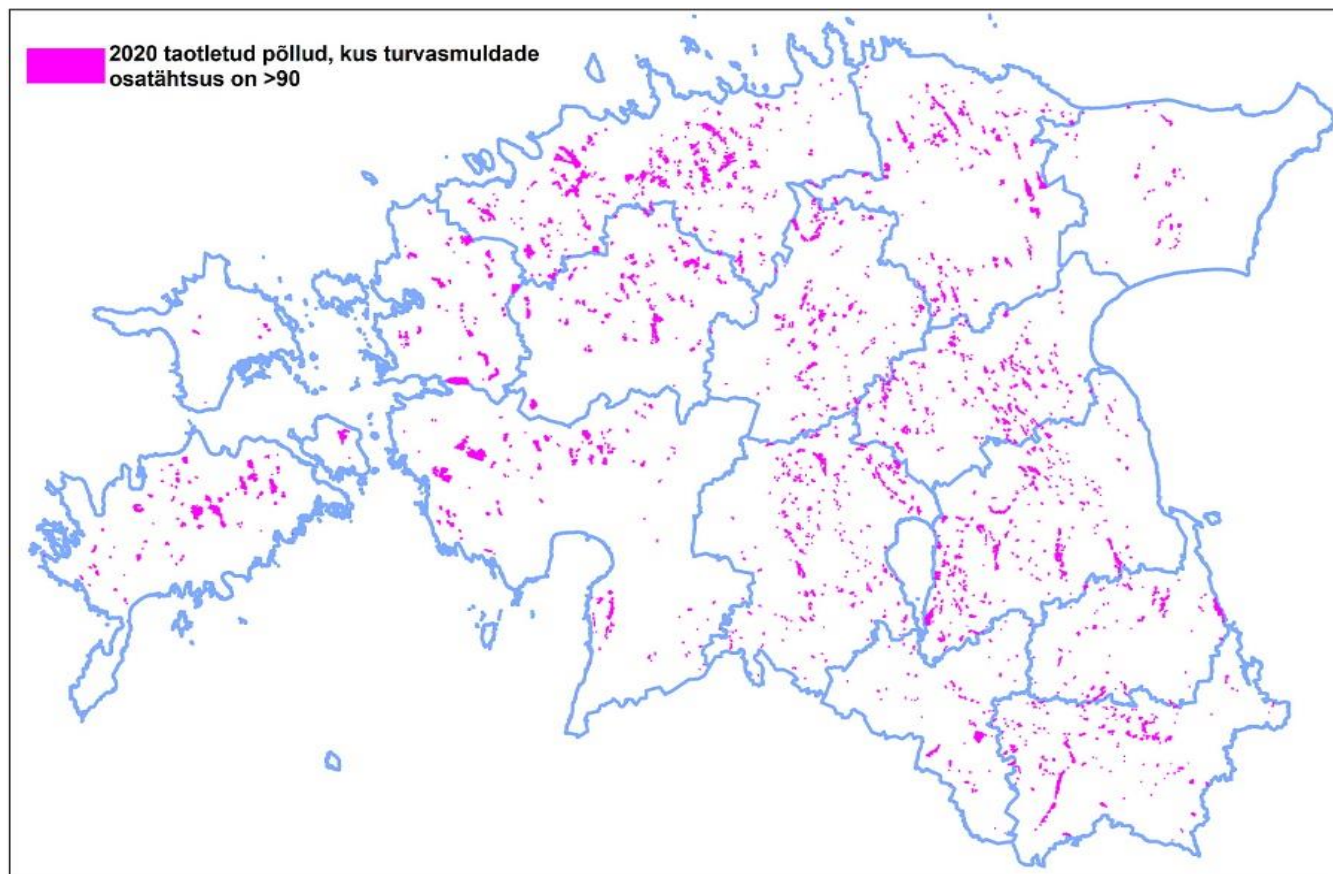
Maakond	>90% turbaid põldude tegelik pindala ha	>90% turbaid põldude taotletud pindala ha
Harju maakond	7 077,94	7 013,50
Hiiu maakond	179,85	179,86
Ida-Viru maakond	501,74	493,82
Jõgeva maakond	2 715,10	2 694,84
Järva maakond	2 519,07	2 413,76
Lääne maakond	3 395,80	3 289,97
Lääne-Viru maakond	3 818,22	3 813,35
Põlva maakond	1 342,62	1 326,55
Pärnu maakond	4 478,99	4 448,34
Rapla maakond	2 960,89	2 951,83
Saare maakond	3 595,60	3 595,52
Tartu maakond	4 341,25	4 320,96
Valga maakond	966,54	961,96
Viljandi maakond	2 817,95	2 773,98
Võru maakond	1 817,99	1 800,37

Kokku esineb turvasmuldi 2020.a. taotletud põldudel (sealhulgas ka poollooduslikud kooslused) 278 891 ha. Kõige suurema turvasmuldade esinemisega maakonnad on Tartu 36 213 ha, Viljandi 27 784 ha, Harju 27 649 ha ja Võru 24 043 ha. Turvasmuldi esineb väga paljudel põldudel ja väga paljudel juhtudel moodustavad need vaid väikese osa põllu kogupindalast. Põldudel kus esineb turvasmuldi on kõige rohkem taotletud toetusi põllukultuuridele. Kui vaadata aga nende põldude turvasmuldade puhast pindala ja turvasmuldade osatähtsust siis tuleb selgelt esile, et turvasmuldadel on põllukultuuride pindala väiksem kui püsirohumadel (Tabel 2).

Tabel 2. Turvaste esinemisega põldude taotletud maakasutuse ja turvaste summaarsed pindalad

Maakasutus põldudel kus esineb turvasmuldi	turvasmuldadega põldude pindala ha kokku	turvasmuldade pindala ha kokku	turvasmuldade osatähtsus %
Põllukultuurid	164 572	30 896	19
Püsirohumaad	101 666	51 906	51
PLK (MT68)	5 998	2 498	41

Joonis 1. 2020.a. põllud kus turvasmuldade osatähtsus oli suurem kui 90%

Tootjapõhine maakasutuse analüüs

Üle 90% turvasmuldade osatähtsusega põlde esines 2020. aastal 1920-l tootjal (kokku taotles pindalatoetusi 2020. aastal 14 259 tootjat). Nende tootjate taotletav toetuste pindala kokku oli 307 055 ha ja kriteeriumitele vastavate (turvasmullad moodustavad kogu põllu pinnast vähemalt 90 %) turvasmuldadega põldude summaarne pindala oli 42 529 ha, ehk 13,8% kogu taotletud maadest.

Neid tootjaid kelle kogu taotletavast pinnast moodustavad kriteeriumile vastavad põllud üle 90% on kokku 73 ja nende maakasutusest moodustavad põllukultuurid 578,6 ha ja püsirohumaad 651,8 ha.

Tootjaid kelle kogu taotlusest moodustavad kriteeriumile vastavad põllud üle 50% on kokku 238 ja nende maakasutusest moodustavad põllukultuurid 1790,6 ha ja püsirohumaad 3954,9 ha.

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Suurusgruppide maakasutus on detailsemalt kajastatud Lisas 1.

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 4. ja 5. prioriteedi hindamine

Kõikide ≥ 90 % turvasmuldade osatähtsusega põldude maakasutus jaguneb järgnevalt:

- püsirohumaad – 29 071 ha;
- põllukultuurid – 11 254 ha;
- PLK – 1282 ha;
- püsikultuurid – 130 ha

Kriteeriumitele vastavate põldude põllukultuuride maakasutuse üldise ülevaate saamiseks on kõige ülevaatlikum moodustada taotletud maakasutuse kohta grupid (Tabel 3). Põllukultuuridest suurima osatähtsusega grupi moodustavad lühiajalised rohumaad ja teraviljad, mis kogu kriteeriumile vastavate põldude pindalast moodustavad vastavalt 12,6 % ja 8,5%. Püsirohumaad ja püsikultuurid moodustavad kogu maakasutusest valdava enamuse 30 504 ha, ehk 72,5 %, (tabelis märgitud rohelisega). Külvikorras olevaid maid, lisaks mustkesa ja sööti jäetud maa on kokku 11 573 ha, ehk 27,5 %.

Tabel 3. ≥ 90 % turvasmuldade osatähtsusega põldude maakasutus kultuurigruppide lõikes

Kultuurigrupp	≥ 90 % turvapõldude summaarne kultuurigrupi pindala ha	osatähtsus %
püsirohumaad	27985,34	66,51
teravili	2933,47	6,97
lühiajaline rohumaad, v.a. liblikõieline	2889,69	6,87
liblikõieline, v.a. kaunvili	2425,03	5,76
PLK	1282,24	3,05
õli- ja kiukultuurid	1229,58	2,92
TAR	1085,77	2,58
teravili liblikõieliste allakülviga	477,44	1,13
sööti jäetud maa	418,34	0,99
mustkesa	319,13	0,76
köögivilid	263,73	0,63
kaunvili	241,94	0,57
teravili allakülviga, v.a. liblikõieliste allakülviga	143,81	0,34
püsikultuurid	130,51	0,31
rühvelkultuurid	126,59	0,30
ravim- ja maitsetaimed	79,41	0,19
karjatamine väljaspool põllumajandusmaad	20,87	0,05
õli- ja kiukultuurid liblikõieliste allakülviga	15,13	0,04
muud tehnilised kultuurid	10,59	0,03

Maakasutuse kohta veelgi detailsema ülevaate saamiseks on otstarbekas tootjad, kellel esinevad kriteeriumile vastavad põllud, jagada suurusgruppidesse. Suurusgrupid moodustuvad turvasmuldade ≥ 90 % kriteeriumile vastavate põldude esinemise osatähtsusele koostatud taotletud maast (Tabel 4).

Tabel 4. Tootjate maakasutus (ha) kultuurigruppides põldudel, kus turvas $\geq 90\%$ jagatuna suurusgruppidesse vastavalt kui suure osa need moodustavad tootja kogu taotletud põldudest

T>90 osatähtsus kogu taotlusest	kaunvili	köögivil	liblikõieline, v.a. kaunvili	lühiajaline rohumaad, v.a. liblikõieline	mustkesa	muud tehnilised kultuurid	püsikultuurid	püsirohumaad	ravim- ja maitsetaimed	rühvelkultuur	sööti jäetud maa	TAR	teravili	teravili allakülviga, v.a. liblikõieliste allakülviga	teravili liblikõieliste allakülviga	õli- ja kiukultuurid	õli- ja kiukultuurid liblikõieliste allakülviga
>0-10	163,58	18,22	1 001,21	1 261,79	113,4	0,77	9,76	8 205,5	24,10	1,93	63,26	524,00	1 250,81	55,82	204,87	250,62	
10-25	58,58	16,21	711,43	756,52	78,21		0,96	8 745,19	29,73	10,32	15,54	376,00	964,87	29,46	241,22	344,15	6,45
25-50	5,30	4,59	471,53	472,01	30,37		0,65	7 122,43	9,62	113,50	8,39	143,00	571,17	27,37	19,27	271,26	8,68
50-60			65,33	151,03	0,44			1 408,29	15,96	0,79		20,90	103,08		4,00	351,57	
60-70	11,30	11,98	15,91	46,06	3,59	9,82		852,43				6,97	12,23		8,08	11,98	
70-80	1,79	134,38	23,10	188,97	93,12			765,51				0,83	10,90				
80-90		0,96					1,33	236,44				11,80	1,58	31,16			
>90	1,39	77,39	136,52	13,31			117,81	649,55		0,05	331,15	2,26	18,83				

* Tabelis ei kajastu pindalatoetuste liik MT68 ehk PLK-d ja karjatamine väljaspool põllumajandusmaad

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti maaelu arengukava 2014-2020 4. ja 5. prioriteedi hindamine

Kokkuvõte

- Kokku esineb turvasmuldi 2020.a. taotletud põldudel (sealhulgas ka poollooduslikud kooslused) 278 891 ha.
- Põlde, kus turvasmuldade esinemise osatähtsus $\geq 90\%$ oli 2020. aastal 42 529,5 ha.

Maakasutus $\geq 90\%$ turvasmuldade osatähtsusega põldudel jaguneb järgnevalt:

püsirohumad – 29 071 ha

Põllukultuurid – 11 254 ha

PLK – 1282 ha

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse